

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av överenskommelsen med Bosnien-Hercegovina om främjande av och skydd för investeringar samt med förslag till lag om ikraftträdande av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen godkänner den med Bosnien-Hercegovina den 1 november 2000 undertecknade överenskommelsen om främjande av och skydd för investeringar samt ett förslag till lag om ikraftträdande. Syftet med överenskommelsen är att främja och intensiviera det ekonomiska samarbetet med Bosnien-Hercegovina samt att göra i synnerhet de rättsliga grunderna i fråga om investeringar mellan länderna klarare. Genom överenskommelsen vill man garantera gynnsamma villkor för investeringar som görs i det ena avtalsslutande landet av den andra avtalsslutande partens

medborgare och företag samt erkänna behovet av att skydda investeringarna.

Överenskommelsen träder i kraft trettio dagar efter den dag då de avtalsslutande parterna har meddelat varandra att de konstitutionella villkoren för ikraftträdandet har uppfyllts. I propositionen ingår ett förslag till lag om ikraftträdande av de bestämmelser i överenskommelsen vilka hör till området för lagstiftningen. Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid en av republikens president genom förordning fastställd tidpunkt samtidigt som överenskommelsen träder i kraft.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

Det krig som bröt ut sommaren 1992 efter Bosnien-Hercegovinas självständighetsförklaring upphörde först den 5 oktober 1995, när parterna i krisen, dvs. bosnierna, kroaterna och serberna, kom överens om eldupphör. Fredsförhandlingarna fördes i Dayton, Förenta Staterna och ett fredsavtal kunde ingås den 21 november. Parterna undertecknade i Paris den 14 december 1995 de egentliga fredsavtalen, som erbjöd en institutionell ram för en integrering och återuppbyggnad av landet. Enligt avtalet består Bosnien-Hercegovina av två separata enheter, dvs. bosniernas och kroaternas federation och Serbrepubliken. En internationell administration (Office of the High Representative) övervakar att Daytonavtalet efterföljs. SFOR-trupperna (Stabilization Forces) svarar för den militära verkställigheten.

I och med att levnadsförhållandena till följd av kriget drastiskt försämrades i landet spelar fredsavtalen en central roll när det gäller att stimulera ekonomin, där den huvudsakliga målsättningen har varit att återuppbygga infrastrukturen, skapa en fungerande administration och starta en process som för in landet i marknadsekonomin. Bosnien-Hercegovinas makroekonomiska soliditet har kunnat bibehållas genom IMF:s stödprogram. Återuppbyggnaden som finansieras med donationsmedel har ökat den ekonomiska aktiviteten (den årliga tillväxten av BNP har varit ungefär 4 %), men på längre sikt förutsätts framför allt att privatföretagsamheten sporras, banksektorn förnyas och företagen privatiseras för att ekonomin skall återhämta sig och arbetstillfällena skapas. En lag om privatisering gavs i juli 1998, men processen har framskridit långsamt, vilket beror på såväl politiska som andra faktorer, t.ex. svårigheter att bevisa äganderätten samt problem i anslutning till de privatiseringsverifikat som ges medborgarna. Den offentliga sektorns andel av BNP är i Bosnien-Hercegovina fortfarande ca 65 %.

I Bosnien-Hercegovina finns naturtillgångar i synnerhet för gruvdrift, skogsbruk och vattenelkraft. Jordbrukets möjligheter är då-

liga, speciellt när endast en del av de minor som lagts ut under kriget har röjts. Utsikterna för turismen är goda, men näringsgrenen är ännu outvecklad.

För att locka utländska investeringar till landet ersattes den tidigare oklara och motstridiga lagstiftningen år 1998 med en ny lag om utländska investeringar. Några investeringar har redan gjorts främst i aluminium- och bilindustrin. Investeringarnas ankomst till landet har dock fortfarande försvårats av politisk instabilitet, korruption, ett bristfälligt bank- och beskattningssystem samt den fördröjda privatiseringsprocessen. Förutom Tyskland har Kuwait, Kroatien, Turkiet och Slovenien varit viktiga investerarländer. När pakten om stabiliteten i Sydosteuropa ingicks år 1999 ökade detta för sin del intresset även för Bosnien-Hercegovina. Ett av stabilitetspaktens centrala mål är att skapa en gynnsam investeringsatmosfär i området och för de länder i området som omfattas av pakten har ett omfattande program godkänts för förbättrande av investeringsförhållandena. Ett sätt att främja investeringar anses vara bilaterala avtal om investeringsskydd mellan länderna i området och övriga stabilitetspaktländer, och i programmet rekommenderas att dylika avtal ingås.

Basen för EU:s politik i Väst-Balkan är stabiliserings- och associeringsprocessen (Stabilisation and Association Process, SAP). Processen utgör kärnan i EU:s verksamhet i pakten om stabiliteten i Sydosteuropa. Processen täcker det ekonomiska biståndet och finansieringsbiståndet, den politiska dialogen, utvecklandet av handelsförhållandena tillsammans med länderna i området och mellan dem, tillnärmningen av lagstiftningen samt samarbetet inom andra sektorer, såsom i interna och juridiska frågor. Målsättningen för processen är stabiliserings- och associeringsavtalet, men Bosnien-Hercegovina har inte ännu uppfyllt de kriterier som krävs för att förhandlingar skall kunna inledas. I kommissionens rapport om villkorlighet från februari 2000 konstaterades att den allmänna politiska osäkerheten och brister som gäller institutionerna utgör ett hinder för detta.

Samarbetet mellan Finland och Bosnien-Hercegovina är koncentrerat till stödandet av verkställigheten av fredsavtalet samt återuppbyggnadshjälp. Finland har deltagit i den militära verkställighetsoperationen IFOR och från och med den 20 december 1996 i dess efterföljare SFOR (Stabilization Forces) med en bevakningsstyrka på 120 personer. Handelsutbytet har varit obetydligt. Järnvägsmateriel, fordon, ortopediska hjälpmedel och maskiner var centrala element i Finlands export till Bosnien-Hercegovina år 1999 och under första hälften av år 2000. Aluminium var den huvudsakliga importartikeln år 1999 och under första hälften av år 2000. Finland har understött Bosnien-Hercegovina genom biståndsprogram bl.a. inom vattenförsörjnings- och energisektorn. Finland har ännu inga investeringar i Bosnien-Hercegovina, men det anses vara motiverat att redan i detta skede ingå ett avtal om skydd för investeringar med beaktande av ovan nämnda mål för att förbättra landets investeringsatmosfär.

Sedan tidigare har Finland gällande överenskommelser om skydd för investeringar med Egypten (FördrS 3/1982), Kina (FördrS 4/1986), Sri Lanka (FördrS 54/1987), Malaysia (FördrS 79/1987), Ungern (FördrS 20/1989), Ryssland (ingånget med Sovjetunionen, FördrS 58/1991, protokoll om ändring FördrS 57/1999), Tjeckien (ingånget med Tjeckiska och Slovakiska Federativa Republiken, FördrS 73/1991), Estland (FördrS 104/1992), Lettland (FördrS 5/1993), Rumänien (FördrS 121/1992), Litauen (FördrS 119/1992), Uzbekistan (FördrS 74/1993), Ukraina (FördrS 6/1994), Vitryssland (FördrS 89/1994), Turkiet (FördrS 29/1995), Chile (FördrS 23/1996), Vietnam (FördrS 27/1996), Argentina (FördrS 21/1996), Republiken Korea (FördrS 25/1996), Thailand (FördrS 35/1996), Slovakien (ingånget med Tjeckiska och Slovakiska Federativa Republiken, FördrS 37/1996), Peru (FördrS 33/1996), Förenade Arabemiraten (FördrS 22/1997), Kuwait (FördrS 32/1997), Indonesien (FördrS 34/1997), Moldova (FördrS 42/1997), Kazakstan (FördrS 20/1998) Polen (FördrS 28/1998), Albanien (FördrS 16/1999), Oman (FördrS 18/1999), Bulgarien (FördrS 50/1999), Filip-

pinerna (FördrS 52/1999), Libanon (FördrS 4/2000), Slovenien (FördrS 37/2000), Mexiko (FördrS 54/2000) och Republiken Sydafrika (FördrS 8/2001).

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Bestämmelserna i överenskommelsen syftar närmast till att minska möjligheterna att behandla företagens investeringar godtyckligt samt till att göra investeringsmiljön i mållandet mer förutsägbar. Genom överenskommelsen strävar man efter att minska den politiska länderrisk som ansluter sig till utländska investeringar, och därigenom sänka investeringströskeln för företagen. Överenskommelsen har även en sänkande effekt på finansieringskostnaderna för utländska investeringar.

I överenskommelsen definieras begreppen investerare och investering samt överenskommelsens geografiska tillämpningsområde. Genom överenskommelsen främjas investeringar allmänt och skyddas investeringar som gjorts i landet.

Enligt överenskommelsen skall vardera avtalslutande parten på sitt territorium medge investeringar som görs av den andra avtalslutande partens investerare en rättvis och skäligen behandling samt fullt skydd och full säkerhet. På dylika investeringar skall tillämpas minst lika förmånlig behandling som den som tillämpas på investeringar gjorda av egna investerare eller av tredje länders investerare, beroende på vilken behandling som är förmånligare för investeraren.

Investeringar som avses i överenskommelsen kan nationaliseras, exproprieras eller annars omhändertas, men endast på icke-diskriminerande basis och i allmänt intresse. En dylik åtgärd kan vidtas endast mot direkt, tillräcklig och faktisk ersättning och med iakttagande av lagliga tillvägagångssätt.

Investeringsförluster som orsakas av krig, väpnade konflikter, nödlägen eller motsvarande händelser skall gottgöras eller ersättas till minst samma nivå som gottgörelse som medges parternas egna investerare eller investerare från något tredje land.

Överenskommelsen möjliggör omedelbar överföringsfrihet i konvertibel valuta för tillgångar i fråga om både löpande betalningar och kapitalöverföringar.

I överenskommelsen ingår bestämmelser om skiljeförfarande vid domstol och internationellt skiljeförfarande för den händelse att det uppstår tvister mellan en investerare och en avtalsslutande part. Tvister mellan de avtalsslutande parterna om tolkningen och tillämpningen av överenskommelsen skall avgöras i en internationell skiljedomstol som inrättas särskilt för varje enskilt fall.

I propositionen ingår ett förslag till blankettlag, genom vilken de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen införs.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

Propositionen har inte några direkta statsekonomiska verkningar. Genom propositionen strävar man efter att främja finska företags internationalisering genom att skapa gynnsamma och tryggade förutsättningar för deras investeringsverksamhet i det andra avtalsslutande landet.

4. Beredningen av överenskommelsen

Finland fick i november 1999 Bosnien-Hercegovinas utkast till överenskommelse och överlämnade sitt eget utkast till överenskommelse jämte förhandskommentarer våren 2000. Man kom överens om att förhandlingarna förs i Sarajevo den 24-25 maj 2000. Förhandlingarna avslutades med att avtalstexten paraferades den 25 maj 2000. Utrikesministeriet begärde med tanke på godkännande av avtalet utlåtanden av justitieministeriet, finansministeriet, inrikesministeriet, handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, Finlands Bank, Bankföreningen i Finland, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund, Centralhandelskammaren, Finnfund, Finnvera Abp, Invest In Finland Bureau, Kemiindustrin KI rf, Metallindustrins Centralförbund och Skogsindustrin rf.

Överenskommelsen undertecknades på ministernivå i Helsingfors den 1 november 2000 i samband med att Bosnien-Hercegovinas utrikesminister Jadranko Prlic besökte Helsingfors. För Finlands del undertecknades överenskommelsen av utrikeshandelsminister Kimmo Sasi.

DETALJMOTIVERING

1. Överenskommelsens innehåll

Artikel 1. I artikeln definieras de i överenskommelsen använda begreppen investering, investerare, avkastning och avtalsslutande parts territorium. Av artikelns ordalydelse framgår att investeringar som görs av dotterbolag i tredje land inte omfattas av överenskommelsen.

Artikel 2. Vardera avtalsslutande parten förbinder sig att främja investeringar som gjorts av den andra avtalsslutande partens investerare samt att skydda investeringar som gjorts på dess territorium av den andra avtalsslutande parten och att medge dem en rättvis behandling samt fullt skydd och full säkerhet. Investeringarna och affärsverksamhet som ansluter därtill får inte från värdstatens sida utsättas för oskäligen eller diskriminerande åtgärder.

Artikel 3. Artikeln förpliktar värdparten att garantera investeringar som görs av den andra avtalsslutande partens investerare och avkastningen på dem en minst lika förmånlig behandling som den som den beviljar investeringar gjorda av egna investerare eller investerare från något tredje land. Kravet på förmånlig behandling gäller även den andra avtalsslutande partens investerare, när det är fråga om utvidgandet, administrationen, upprätthållandet, användningen, utnyttjandet eller försäljningen av investeringar.

Värdparten får inte på sitt territorium mot investeringar som gjorts av den andra avtalsslutande partens investerare rikta några sådana prestationskrav genom vilka man ingriper i affärsverksamheten t.ex. genom att utfärda bestämmelser om anskaffning av råmaterial samt framställning av produkter, produktion och distribution.

Artikel 4. I artikeln bestäms om undantag från den mest gynnande behandling som är huvudregeln. Bl.a. utesluts regionala ekonomiska organisationer och tullunioner från överenskommelsens tillämpningsområde så, att de fördelar som följer av dem inte behöver utsträckas till att gälla den andra avtalsslutande partens investerare. Från överenskommelsens tillämpningsområde utesluts liksom sådana förmåner som följer av interna-

tionella skatteavtal samt multilaterala investeringsavtal.

Artikel 5. För nationalisering eller expropriering av egendom ställs strängare villkor än vad som är brukligt i nationell lagstiftning. Sådana åtgärder skall kunna vidtas bara i allmänt intresse och på icke-diskriminerande basis. Ersättningen skall vara direkt, tillräcklig och faktisk. Ersättningen skall också kunna realiseras helt och hållet och den skall betalas utan dröjsmål. Ersättningsbeloppet skall motsvara investeringens värde, bestämt enligt allmänt godtagna grunder för fastställande av värdet. Ersättningen omfattar ränta enligt marknadsräntan för betalningsvalutan fram till betalningsdagen. En investerare vars investeringar exproprieras har rätt att snabbt bestrida expropriationsbeslutet vid domstol eller annan behörig myndighet i värdlandet.

Artikel 6. I artikeln ingår bestämmelser med tanke på den situationen att investeringar som gjorts av en avtalsslutande parts investerare förorsakas förluster till följd av krig, uppror, nationellt nödläge, revolt eller någon annan motsvarande händelse. Om den avtalsslutande parten i värdlandet på grund av händelsen betalar ersättningar till investerare, skall den andra avtalsslutande partens investerare behandlas minst lika förmånligt som värdlandets egna eller ett tredje lands investerare.

Värdlandet är dock enligt stycke 2 under vissa tilläggsförutsättningar direkt ansvarig för sådan skada som den andra avtalsslutande partens investerare lidit p.g.a. att värdlandets trupper eller myndigheter lagt beslag på eller förstört deras egendom. Ersättningen skall vara omedelbar, tillräcklig och faktisk. Ersättningen skall också kunna realiseras helt och hållet och den skall betalas utan dröjsmål. Ersättningen omfattar ränta enligt marknadsräntan för betalningsvalutan fram till betalningsdagen.

Artikel 7. I överenskommelsen garanteras fri överföringsrätt för kapital, avkastning, räntor, betalningar, ersättningar och utländska anställdas inkomster. Överföringarna skall göras utan dröjsmål i en fritt konvertibel valuta enligt mållandets gällande växelkurs. I

artikeln bestäms också om fastställandet av gängse kurs i undantagsfall.

Artikel 8. Om en avtalsslutande part eller ett organ som den utsett har beviljat en garanti eller annan motsvarande förbindelse i händelse av andra än kommersiella risker för en investering på den andra avtalsslutande partens territorium och på dessa grunder blivit ersättningsskyldig, övergår alla rättigheter som hänför sig till denna investering till den förstnämnda, dvs. den betalningsskyldiga avtalsslutande parten. Parten kan, antingen själv eller genom ett organ som den utsett, utöva dessa rättigheter i samma utsträckning som den ursprungliga investeraren.

Artikel 9. I artikeln bestäms om förfarandet vid lösning av tvister mellan en avtalsslutande part och en investerare från den andra avtalsslutande parten. I början av artikeln konstateras att tvister i första hand skall lösas genom förhandlingar. Om förhandlingarna inte leder till resultat inom tre månader kan investeraren ta upp tvisten i en behörig domstol i värdlandet eller hänskjuta den till skiljeförfarande. Valet är slutgiltigt, dock med det undantaget att en tvist som det inte meddelats något avgörande i kan hänskjutas från nationell domstol till skiljeförfarande.

En investerare som tyr sig till skiljeförfarande har två alternativ: a) en ad hoc-skiljedomstol som grundar sig på de regler som antagits av Förenta Nationernas kommission för internationell handelsrätt (UNCITRAL) eller b) det internationella centralorganet för biläggande av investeringstvister (ICSID). De avtalsslutande staterna godkänner oåterkalleligt de i artikeln fastställda domstolarnas behörighet i tvister rörande investeringar. De erkänner också domarnas slutgiltighet och giltighet samt verkställbarhet inom sitt territorium.

De avtalsslutande parterna förbinder sig att inte i något skede av skiljeförfarandet hävda att en investerare erhållit ersättning för skadan på basis av ett avtal om garanti eller försäkring. Artikeln är till sin natur processrättslig och tryggar investerarens ställning vid tvister med en avtalsslutande part.

Artikel 10. På begäran av någondera avtalsslutande parten inleder den andra avtalsslutande parten utan ogrundat dröjsmål förhandlingar om tolkningen och tillämpningen av

denna överenskommelse.

Artikel 11. Denna artikel gäller sådana tvister mellan de avtalsslutande parterna, dvs. regeringarna, om tolkningen och tillämpningen av överenskommelsen som enligt stycke 1 i artikeln i mån av möjlighet skall lösas genom förhandlingar. Om en lösning i tvisten likväl inte uppnås inom sex månader, kan enligt stycke 2 någondera av de avtalsslutande parterna hänskjuta tvisten till en ad hoc-skiljedomstol.

Bestämmelser om bildande av en skiljedomstol samt om dess sammansättning och förfaringssätt ingår i stycke 3-9 i artikeln.

Artikel 12. Enligt denna artikel förbinder sig de avtalsslutande parterna att i överensstämmelse med sin lagstiftning bevilja de tillstånd som ansluter sig till investeringarna, uppehålls- och arbetstillstånd för personal i nyckelställning och deras familjemedlemmar inbegripna.

Artikel 13. Investeringar som gjorts av en avtalsslutande parts investerare garanteras i jämförelse med bestämmelserna i denna överenskommelse bättre rättigheter när han enligt förpliktelse i nationell eller internationell lagstiftning är berättigad därtill. Vardera avtalsslutande parten skall iaktta andra förpliktelser som den eventuellt har i fråga om en enskild investering som gjorts av en investerare från den andra avtalsslutande parten.

Artikel 14. Enligt artikeln tillämpas bestämmelserna i denna överenskommelse på såväl framtida investeringar som investeringar som existerar den dag då överenskommelsen träder i kraft. Överenskommelsen skall dock inte tillämpas på anspråk som har föranletts av tilldragelser som uppdragats före överenskommelsens ikraftträdande och inte heller på sådana anspråk som har avgjorts före överenskommelsens ikraftträdande.

Artikel 15. Överenskommelsen hindrar inte en avtalsslutande part från att vidta sådana åtgärder som behövs för skyddande av dess vitala säkerhetsintressen under krig eller väpnad konflikt eller i något annat internationellt nödläge. Överenskommelsen hindrar inte heller de avtalsslutande parterna från att vidta sådana åtgärder som behövs för upprätthållande av den allmänna ordningen. De åtgärder som är avsedda för upprätthållande

av den allmänna ordningen befriar inte de avtalsslutande parterna från skyldigheten att betala ersättning för skador som orsakats av investeringar av expropriation eller myndigheter.

Artikel 16. I artikeln förbinder sig vardera avtalsslutande parten att se till att dess lagar, bestämmelser på lägre nivå och myndighetsbeslut som kan inverka på tillämpningen av överenskommelsen offentligen tillhandahålls. En avtalsslutande part har inte några skyldigheter att lämna ut konfidentiella uppgifter eller uppgifter som ansluter sig till ägande, inte heller att ge tillträde till sådana uppgifter vilkas röjande skulle strida mot den avtalsslutande partens lagstiftning om handlingars offentlighet eller skada enskilda investerarens legitima kommersiella intressen.

Artikel 17. Artikeln innehåller de sedvanliga

slutbestämmelserna om ikraftträdande och uppsägning av överenskommelsen. Överenskommelsen träder i kraft trettio dagar efter den dag då parterna har meddelat varandra att de nationella rättsliga villkoren för ikraftträdandet har uppfyllts.

Överenskommelsen är i kraft tjugo år och efter det alltid i perioder om tjugo år, om inte överenskommelsen sagts upp av någondera parten minst tolv månader innan den ursprungliga eller fortsatta giltighetstiden upphört. Den s.k. skyddstiden efter uppsägning är också tjugo år.

2. Lagförslag

Lag om ikraftträdande av de till området för lagstiftningen hörande bestämmelserna i överenskommelsen med Bosnien-Hercegovina om främjande av och skydd för investeringar

I 95 § 1 mom. grundlagen förutsätts att sådana bestämmelser i internationella förpliktelser som hör till området för lagstiftningen nationellt sätts i kraft genom en särskild lag.

Propositionen innehåller ett förslag till blankettlag.

1 §. Genom 1 § i lagförslaget sätts överenskommelsens till området för lagstiftningen hörande bestämmelser i kraft.

2 §. Närmare bestämmelser kan ges genom förordning av republikens president.

3 §. Om ikraftträdandet bestäms genom förordning av republikens president. Lagen avses träda i kraft samtidigt som överenskommelsen.

3. Ikraftträdande

Överenskommelsen träder i kraft trettio dagar efter den dag då de avtalsslutande parterna har meddelat varandra att de konstitutionella villkoren för ikraftträdandet har uppfyllts. Det i propositionen ingående förslaget till lag om ikraftträdande avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president samtidigt som överenskommelsen.

4. Behovet av riksdagens samtycke

Enligt 94 § 1 mom. grundlagen godkänner riksdagen fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis skall en bestämmelse anses höra till området för lagstiftningen om den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, om den sak som bestämmelsen gäller är sådan att om den enligt grundlagen skall föreskrivas i lag eller om det finns lagbestämmelser om den sak som bestämmelsen gäller eller om det enligt rådande uppfattning i Finland skall lagstiftas om saken. Enligt grundlagsutskottet hör en bestämmelse om en internationell förpliktelse på dessa grunder till området för lagstiftningen oavsett om den strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11/2000 rd och GrUU 12/2000 rd).

I artikel 1 i överenskommelsen definieras de begrepp som använts i överenskommelsen. De bestämmelser som indirekt påverkar innehållet i och tillämpningen av de materiella bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen, hör till området för lagstiftningen. Bestämmelserna i artikel 1 i överenskommelsen hör till området för lagstiftningen och förutsätter riksdagens samtycke.

Enligt artikel 5 i överenskommelsen får en avtalsslutande part expropriera investeringar som gjorts av den andra avtalsslutande partens investerare endast på villkor som närmare bestäms i artikeln. I artikeln ingår dessutom bestämmelser om ersättningar som betalas med anledning av en dylik åtgärd och om räntor som hänför sig till dessa ersättningar. Enligt 15 § grundlagen är vars och ens egendom tryggad och angående expropriation av egendom för allmänt behov mot full ersättning bestäms genom lag. Därtill kan de ovan nämnda bestämmelserna i artikeln om betalning av ersättningar delvis stå i strid med expropriationslagstiftningen. Bestämmelserna i artikel 5 i överenskommelsen hör till området för lagstiftningen.

Enligt stycke 2 i artikel 6 i överenskommelsen har en avtalsslutande part på vissa villkor ett omedelbart ansvar för en skada som dess väpnade styrkor eller myndigheter har förorsakat genom att lägga beslag på eller förstöra en sådan investering eller en del av den som en investerare från den andra avtalsslutande parten har gjort. Enligt 37 § 1 mom. beredskapslagen (198/2000) betalas full ersättning till den som lidit skada med anledning av åtgärder som vidtagits med stöd av lagen. Enligt 2 mom. i paragrafen skall dock endast en skälig ersättning betalas, om skadan med beaktande av den skadelidandes förmögenhetsförhållanden och andra omständigheter skall anses vara liten eller om stats- eller samhällsekonomiska skäl på grund av skadornas stora mängd oundgängligen kräver det. Bestämmelserna i artikel 6 i överenskommelsen tillsammans med bestämmelserna i artikel 5 kan stå i strid med bestämmelserna om ersättningar i beredskapslagen eller kan åtminstone, med begränsning av statsrådets prövning, påverka det sätt på vilket bestämmelserna i beredskapslagen tillämpas. Bestämmelserna hör därför till området för lagstiftningen.

I artikel 9 i överenskommelsen bestäms om det förfarande som skall iakttas i fråga om tvister mellan en investerare och en avtalsslutande part. De avtalsslutande parterna godkänner utöver sina egna domstolar även skiljedomstolarnas behörighet i fråga om tvister som gäller investeringar. Skiljedomarna är slutgiltiga och bindande. Vid ett sådant skil-

jeförfarande som avses i artikeln kan på ett sätt som är bindande för Finland bli fastställt på vilket sätt en viss bestämmelse i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen skall tolkas. Bestämmelserna i artikel 9 i överenskommelsen hör till området för lagstiftningen.

Enligt artikel 11 i överenskommelsen kan sådana tvister mellan de avtalsslutande parterna som gäller tolkningen och tillämpningen av överenskommelsen avgöras vid ett särskilt skiljeförfarande. En skiljedomstols beslut är bindande och kan gälla frågor som i Finland hör till området för lagstiftningen. Vid det skiljeförfarande som avses i artikeln kan det på ett sätt som för Finland är bindande bli fastställt på vilket sätt en viss sådan bestämmelse i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen skall tolkas. En sådan juridiskt bindande tolkning kan anses i viss mån beröra även statens suveränitet och höra till området för lagstiftningen.

I det avsnitt som behandlar nuläget i den allmänna motiveringen har Finlands gällande överenskommelser om skydd för investeringar räknats upp. Lagarna om ikraftträdande av de till området för lagstiftningen hörande bestämmelserna i alla överenskommelser har stiftats i normal lagstiftningsordning. Den överenskommelse med Bosnien-Hercegovina om främjande av och skydd för investeringar som nu behandlas avviker inte i fråga om lagstiftningsmässigt sett viktiga punkter från gällande överenskommelser. Det lagförslag som ingår i propositionen kan således godkännas i normal lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § grundlagen föreslås

att Riksdagen godkänner den i Helsingfors den 1 november 2000 mellan Republiken Finlands regering och Bosnien-Hercegovina ingångna överenskommelsen om främjande av och skydd för investeringar.

Eftersom överenskommelsen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lagförslagen

Lag

om ikraftträdande av de till området för lagstiftningen hörande bestämmelserna i överenskommelsen med Bosnien-Hercegovina om främjande av och skydd för investeringar

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser i den i Helsingfors den 1 november 2000 mellan Republiken Finlands regering och Bosnien-Hercegovina ingångna överenskommelsen om främjande av och skydd för investeringar, vilka hör till området för lagstiftningen, gäller som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag får utfärdas genom förordning av republikens president.

3 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 27 april 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Utrikesminister *Erkki Tuomioja*

(Översättning)

ÖVERENSKOMMELSE**MELLAN REPUBLIKEN FINLANDS
REGERING OCH BOSNIEN-
HERCEGOVINA OM FRÄMJANDE AV
OCH SKYDD FÖR INVESTERINGAR**

Republiken Finlands regering och Bosnien-Hercegovina, nedan "de avtalsslutande parterna",

som vill utvidga och intensiviera det ekonomiska samarbetet mellan dessa två stater jämbördigt och till ömsesidig fördel,

som ämnar upprätta och upprätthålla gynnsamma förhållanden för mera omfattande investeringsverksamhet bland den ena avtalsslutande partens investerare på den andra avtalsslutande partens territorium,

som är medvetna om att främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar enligt denna överenskommelse stimulerar initiativ som gäller affärstransaktioner och ökar de båda staternas ekonomiska välbefinnande,

som är medvetna om att utvecklandet av ekonomiska kontakter och affärskontakter kan främja respekterandet av internationellt erkända rättigheter som hänför sig till arbetslivet, och

som är överens om att dessa mål kan nå utan att avkall ges på de krav som anknyter till allmänt tillämpliga åtgärder beträffande hälsan, säkerheten och miljön,

har kommit överens om följande:

Artikel 1*Definitioner*

Vid tillämpningen av denna överenskommelse avses följande:

1. Begreppet "investering" omfattar alla slag av tillgångar som har etablerats eller anskaffats av investerare från en avtalsslutande part på den andra avtalsslutande par-

AGREEMENT**ON THE PROMOTION AND PROTECTION OF INVESTMENTS BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF FINLAND AND BOSNIA AND HERZEGOVINA**

The Government of the Republic of Finland and Bosnia and Herzegovina, hereinafter referred to as the "Contracting Parties",

Desiring to extend and intensify the economic co-operation between the two States on the basis of equality and mutual benefit;

Intending to create and maintain favourable conditions for greater investment by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party;

Recognising that the promotion and reciprocal protection of such investments under this Agreement will be conducive to the stimulation of business initiative and will increase economic prosperity of both States;

Recognising that the development of economic and business ties can promote respect for internationally recognised labour rights;

Agreeing that these objectives can be achieved without relaxing health, safety and environmental measures of general application;

Have agreed as follows:

Article 1*Definitions*

For the purposes of this Agreement:

1. The term "investment" means every kind of asset established or acquired by an investor of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party in ac-

tens territorium i enlighet med den sistnämnda avtalsslutande partens lagar och bestämmelser, inklusive i synnerhet, men inte uteslutande,

a) lös och fast egendom samt andra äganderätter, såsom in-teckning, pant- och retentionsrätt, hyres- och arrenderätt, nyttjanderätt samt andra säkerheter,

b) aktier, masskuldebrev och andra andelar i företag,

c) fordran på penningar eller rätt till prestationer av ekonomiskt värde,

d) immateriella rättigheter, såsom patent, upphovsrätt, varumärken och närstående rättigheter, industriella mönsterrättigheter, firmor och geografiska beteckningar samt tekniska processer, goodwill och know-how,

e) koncessioner som baserar sig på lag, förvaltningsåtgärder eller avtal, däri inbegripet tillstånd att prospektera, förädla, utvinna eller exploatera naturtillgångar.

Sådana investeringar som en juridisk person från den ena avtalsslutande parten har gjort på denna avtalsslutande parts territorium men som de facto ägs av investerare från den andra avtalsslutande parten skall också anses som investeringar som gjorts av investerare från den sistnämnda avtalsslutande parten, om de har gjorts i enlighet med den förstnämnda avtalsslutande partens lagar och bestämmelser.

Förändringar i den form i vilken tillgångar investeras eller återinvesteras påverkar inte tillgångarnas karaktär av investeringar, förutsatt att dessa förändringar är förenliga med den avtalsslutande parts lagar och bestämmelser på vars territorium investeringen har gjorts.

2. Begreppet "investerare" omfattar för den avtalsslutande partens vidkommande följande personer som investerar på den andra avtalsslutande partens territorium i enlighet med den sistnämnda avtalsslutande partens lagstiftning och bestämmelserna i denna överenskommelse:

a) för Finlands vidkommande:

i) fysiska personer som är finska medborgare i enlighet med Finlands lagstiftning,

ii) juridiska personer, t.ex. bolag, sammanslutningar, firmor, ekono-

cordance with the laws and regulations of the latter Contracting Party including, in particular, though not exclusively:

a) movable and immovable property as well as any other property rights such as mortgages and liens, pledges, leases, usufruct or other securities;

b) shares, stocks, debentures and any other form of participation in companies;

c) claims to money or rights to any performance having an economic value;

d) intellectual property rights such as patents, copyrights, trademarks and neighbouring rights, industrial designs, business names and geographical indications as well as technical processes, good-will and know-how;

e) business concessions conferred by law, by an administrative act or under contract, including concessions to search for, cultivate, extract and exploit natural resources.

Investments made in the territory of one Contracting Party by any legal entity of that same Contracting Party but actually owned or controlled by investors of the other Contracting Party shall likewise be considered as investments of investors of the latter Contracting Party if they have been made in accordance with the laws and regulations of the former Contracting Party.

Any subsequent change in the form in which assets are invested or reinvested shall not affect their character as investments provided that such change is in accordance with the laws and regulations of the Contracting Party in whose territory the investment has been made.

2. The term "investor" means for either Contracting Party, the following subjects who invest in the territory of the other Contracting Party in accordance with the laws of the latter Contracting Party and provisions of this Agreement:

a) In respect of Finland:

(i) any natural person who is a national of Finland in accordance with its laws;

(ii) any legal entity such as company, corporation, firm, partnership,

miska föreningar, allmännyttiga inrättningar eller organisationer, som har bildats eller etablerats i enlighet med Finlands lagar och bestämmelser och som har sitt säte inom Finlands jurisdiktion, oberoende av om deras syfte är att inbringa ekonomisk vinst och om deras ansvar har begränsats.

b) för Bosnien-Hercegovinas vidkommande:

- i) fysiska personer som är medborgare i Bosnien-Hercegovina i enlighet med Bosnien-Hercegovinas gällande lagstiftning, om deras stadigvarande hemort eller huvudsakliga säte är i Bosnien-Hercegovina,
- ii) juridiska personer som har etablerats i enlighet med Bosnien-Hercegovinas gällande lagstiftning och vilkas stadgeenliga hemvist, centraladministration eller huvudsakliga säte är på Bosnien-Hercegovinas territorium, oberoende av om deras syfte är att inbringa ekonomisk vinst och om deras ansvar har begränsats.

3. Begreppet "avkastning" avser de penningbelopp som vid en viss tidpunkt erhållits genom investeringen och omfattar i synnerhet, men inte uteslutande, royaltyer eller licensavgifter, vinster, räntor, dividender, vinst av överlåtelse av egendom, förvaltningssättningar och andra ersättningar.

Återinvesterad avkastning behandlas på samma sätt som en ursprunglig investering.

4. Begreppet "territorium" avser

a) med avseende på Finland till Finland hörande landområden, inre territorialvatten och territorialhav och luftrummet ovanför dem samt havszonerna utanför territorialhavet, inbegripet havsbotten och dess inre, över vilka Finland i enlighet med gällande nationell och internationell rätt utövar suveräna rättigheter eller jurisdiktion beträffande undersökningen och utnyttjandet av naturtillgångarna i dessa områden.

b) med avseende på Bosnien-Hercegovina det till Bosnien-Hercegovina hörande hela landområdet, territorialhavet, hela havsbotten och dess inre samt luftrummet ovanför dem, inbegripet havszonerna utan-

business association, institution or organisation, incorporated or constituted in accordance with the laws and regulations of Finland and having its seat within the jurisdiction of Finland, whether or not for profit and whether its liabilities are limited or not.

- b) In respect of Bosnia and Herzegovina:
- (i) physical persons deriving their status as Bosnia and Herzegovina citizens from the law in force in Bosnia and Herzegovina if they have permanent residence or main place of business in Bosnia and Herzegovina;
  - (ii) legal persons established in accordance with the laws in force in Bosnia and Herzegovina, which have their registered seat, central management or main place of business in the territory of Bosnia and Herzegovina, whether or not for profit and whether its liabilities are limited or not.

3. The term "returns" means an amount yielded by an investment in a certain period of time and in particular, though not exclusively, includes royalties or licence fees, profits, interest, dividends, capital gains, fees and other compensations.

Reinvested returns shall enjoy the same treatment as the original investment.

4. The term "territory" means:

a) with respect to Finland: the land territory, internal waters and territorial sea of Finland and the airspace above it, as well as the maritime zones beyond the territorial sea, including the seabed and subsoil, over which Finland exercises sovereign rights or jurisdiction in accordance with its national laws in force and international law, for the purpose of exploration and exploitation of the natural resources of such areas.

b) with respect to Bosnia and Herzegovina: all land territory of Bosnia and Herzegovina, its territorial sea, whole bed and subsoil and air space above, including any maritime area situated beyond the territorial

för Bosnien-Hercegovinas territorialhav, vilka i enlighet med Bosnien-Hercegovinas rätt och internationell rätt har namngivits eller i framtiden kan komma att namnges som områden där Bosnien-Hercegovina har rättigheter beträffande havsbotten och dess inre samt naturtillgångarna.

Artikel 2

Främjande av och skydd för investeringar

1. Vardera avtalsslutande parten uppmuntrar den andra avtalsslutande partens investerare att göra investeringar på sitt territorium och skapar för investeringar gynnsamma, stabila och öppna förhållanden samt godkänner sådana investeringar i enlighet med sina lagar och bestämmelser.

2. En avtalsslutande part skall alltid medge investeringar som görs av investerare från den andra avtalsslutande parten på den förstnämnda partens territorium en rättvis behandling samt fullt skydd och full säkerhet. Ingenta avtalsslutande parten får på sitt territorium på något sätt genom oskäligen eller diskriminerande åtgärder skada anskaffningen, utvidgandet, verksamheten, administrationen, upprätthållandet, användningen, utnyttjandet, och försäljningen eller annan överlåtelse av investeringar som gjorts av investerare från den andra avtalsslutande parten.

Artikel 3

Nationell behandling och behandling som baserar sig på ställningen som mest gynnsam nation

1. Vardera avtalsslutande parten skall på sitt territorium medge investeringar som den andra avtalsslutande partens investerare gjort samt avkastning av dem en behandling som är i varje fall minst lika förmånlig som den som den medger sina egna investerares investeringar och avkastning av dem eller investeringar som gjorts av investerare från tredje land och avkastning av dem, beroende på vilken behandling som är förmånligare för investerare från den andra avtalsslutande parten.

sea of Bosnia and Herzegovina which has been or might in the future be designated under the law of Bosnia and Herzegovina in accordance with international law as an area within which Bosnia and Herzegovina may exercise rights with regard to the seabed and subsoil and the natural resources.

Article 2

Promotion and Protection of Investments

1. Either Contracting Party shall encourage and create favourable, stable and transparent conditions for investors of the other Contracting Party to make investments in its territory and, within the framework of its laws and regulations, shall admit such investments.

2. Investments and returns of investors of each Contracting Party shall at all times be accorded fair and equitable treatment and shall enjoy full protection and security in the territory of the other Contracting Party. Neither Contracting Party shall in any way impair by unreasonable or discriminatory measures the acquisition, expansion, operation, management, maintenance, use, enjoyment and sale or other disposal of investments in its territory of investors of the other Contracting Party.

Article 3

National Treatment and Most-favoured-nation Treatment

1. Each Contracting Party shall in its territory accord to investments and returns of investments of investors of the other Contracting Party treatment which in any case shall not be less favourable than that which it accords to investments and returns of its own investors or to investments and returns of investors of any third State, whichever is more favourable to the investors of the other Contracting Party.

2. Vardera avtalsslutande parten skall på sitt territorium beträffande utvidgandet, administrationen, upprätthållandet, användningen, utnyttjandet eller försäljningen av investeringar medge investerare från den andra avtalsslutande parten en behandling som är lika förmånlig som den som parten medger sina egna investerare eller investerare från tredje land, beroende på vilken behandling som är förmånligare för investerare från den andra avtalsslutande parten.

3. Ingendera avtalsslutande parten skall på sitt territorium mot investeringar som gjorts av den andra avtalsslutande partens investerare vidta tvingande åtgärder beträffande anskaffning av material, produktionsmedel, verksamhet, transporter eller marknadsföring av produkter, eller motsvarande bestämmelser som har oskäligen eller diskriminerande verkningar.

Artikel 4

Undantag

Bestämmelserna i denna överenskommelse skall inte anses förplikta en avtalsslutande part att medge den andra avtalsslutande partens investerare eller dessas investeringar fördelar av en behandling, en preferens eller ett privilegium med stöd av

a) existerande eller framtida frihandelsområden, tullunioner, gemensamma marknader, ekonomiska och monetära unioner eller motsvarande överenskommelser om ekonomisk integration, inbegripet regionala arbetsmarknadsavtal, som någondera avtalsslutande parten är eller kan bli part i,

b) en sådan internationell överenskommelse vars syfte är undvikande av dubbelbeskattning eller någon annan internationell överenskommelse som hänför sig till beskattning,

c) en multilateral överenskommelse som helt eller huvudsakligen hänför sig till investeringar.

Artikel 5

Nationalisering och expropriation

1. Investeringar som gjorts av investerare

2. Neither Contracting Party shall in its territory subject investors of the other Contracting Party, as regards their expansion, management, maintenance, use, enjoyment or disposal of their investments, to treatment less favourable than that which it accords to its own investors or to investors of any third State, whichever is more favourable to the investors of the other Contracting Party.

3. Neither Contracting Party shall in its territory impose mandatory measures on investments by investors of the other Contracting Party concerning purchase of materials, means of production, operation, transport, marketing of its products or similar orders having unreasonable or discriminatory effects.

Article 4

Exceptions

The provisions of this Agreement shall not be construed so as to oblige one Contracting Party to extend to the investors or investments by investors of the other Contracting Party the benefit of any treatment, preference or privilege by virtue of:

a) any existing or future free trade area, customs union, common market, economic and monetary union or other similar economic integration agreement including regional labour market agreements to which one of the Contracting Parties is or may become a party, or

b) any international agreement for the avoidance of double taxation or other international agreement relating to taxation, or

c) any multilateral agreement relating wholly or mainly to investments.

Article 5

Nationalisation and Expropriation

1. Investments by investors of a Contract-

från den ena avtalsslutande parten på den andra avtalsslutande partens territorium varken exproprieras, nationaliseras eller görs till föremål för andra direkta eller indirekta åtgärder med motsvarande effekt som expropriation eller nationalisering (nedan "expropriation"), om inte åtgärden vidtas i allmänt intresse, på icke-diskriminerande basis, med iakttagande av vederbörligt rättsligt förfarande och mot betalning av direkt, tillräcklig och faktisk ersättning.

2. Ersättningsbeloppet skall motsvara den exproprierade investeringens värde omedelbart före expropriationen eller innan de hotande expropriationsåtgärderna blev allmänt kända, beroende på vilken tidpunkt som är tidigare. Investeringens värde bestäms enligt allmänt godtagna grunder för fastställande av värdet, med beaktande av bl.a. det investerade kapitalet, återanskaffningsvärdet, värdestegringen, den nuvarande avkastningen, den förväntade senare avkastningen, goodwill och andra viktiga faktorer.

3. Ersättningen skall kunna realiseras helt och hållet, och den skall betalas utan dröjsmål. Ersättningen omfattar ränta enligt marknadsräntan för betalningsvalutan från det datum då de exproprierade tillgångarna gick förlorade till betalningsdagen.

4. En investerare vars investeringar exproprieras har rätt att utan dröjsmål få sitt fall behandlat av en judiciell myndighet eller andra behöriga myndigheter hos den berörda avtalsslutande parten samt rätt att få sina investeringars värde bestämt i enlighet med principerna i denna artikel.

Artikel 6

Ersättning av förluster

1. Den ena avtalsslutande parten skall medge investerare från den andra avtalsslutande parten, vars investeringar på den berörda avtalsslutande partens territorium förorsakas förlust till följd av krig eller annan väpnad konflikt, nationellt nödläge, uppror, revolt eller upplopp på territoriet, i fråga om restitution, gottgörelse, ersättning eller andra arrangemang en behandling som är minst

ing Party in the territory of the other Contracting Party shall not be expropriated, nationalised or subjected to any other measures, direct or indirect, having an effect equivalent to expropriation or nationalisation (hereinafter referred to as "expropriation") except for a purpose which is in the public interest, on a non-discriminatory basis, in accordance with due process of law and against prompt, adequate and effective compensation.

2. Such compensation shall amount to the value of the expropriated investment at the time immediately before the expropriation or before the impending expropriation became public knowledge, whichever is the earlier. The value shall be determined in accordance with the generally accepted principles of valuation taking into account, inter alia, the capital invested, replacement value, appreciation, current returns, the projected flow of future returns, goodwill and other relevant factors.

3. Compensation shall be fully realisable and shall be paid without delay. It shall include interest at a commercial rate established on a market basis for the currency of payment from the date of dispossession of the expropriated property until the date of actual payment.

4. The investor whose investments are expropriated, shall have the right to prompt review by a judicial or other competent authority of that Contracting Party of its case and of valuation of its investments in accordance with the principles set out in this Article.

Article 6

Compensation for Losses

1. Investors of one Contracting Party whose investments in the territory of the other Contracting Party suffer losses owing to war or other armed conflict, a state of national emergency, revolt, insurrection or riot in the territory of the latter Contracting Party, shall be accorded by the latter Contracting Party, treatment, as regards restitution, indemnification, compensation or

lika förmånlig som den som parten medger sina egna investerare eller investerare från ett land som har ställningen som mest gynnad nation, beroende på vad som är förmånligare för investerare från den andra avtalslutande parten.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av stycke 1 i denna artikel skall den ena avtalslutande partens investerare som i en sådan situation som avses i stycket lider förluster på den andra avtalslutande partens territorium till följd av

a) att den sistnämnda avtalslutande partens väpnade styrkor eller myndigheter har lagt beslag på deras investering eller en del av den, eller

b) att den sistnämnda avtalslutande partens väpnade styrkor eller myndigheter har förstört deras investering eller en del av den, när detta inte har berott på stridssituationer eller varit nödvändigt för situationen

av den sistnämnda avtalslutande parten medges restitution eller ersättning som i vartdera fallet skall vara direkt, tillräcklig och faktisk, och den eventuella ersättningen skall kunna realiseras helt och hållet, den skall betalas utan dröjsmål och i den skall ingå ränta enligt marknadsräntan på betalningsvalutan från datum för beslagtagningen eller förstörelsen fram till betalningsdagen.

3. Investerare vilkas investeringar förorsakas förluster enligt stycke 2 i denna artikel har rätt att utan dröjsmål få sitt fall behandlat av de judiciella myndigheterna eller andra behöriga myndigheter hos den berörda avtalslutande parten samt rätt att få sina investeringars värde bestämt enligt principerna i stycke 2 i denna artikel.

Artikel 7

Överföringar

1. Vardera avtalslutande parten skall garantera investerare från den andra avtalslutande parten fri överföring av investeringar till och från sitt territorium. Överföringsbetalningar som hänför sig till investeringar skall särskilt omfatta, men inte uteslutande

a) grundkapital samt ytterligare belopp som är avsedda för upprätthållande, utvecklande eller utvidgande av en investering,

other settlement, no less favourable than that which the latter Contracting Party accords to its own investors or investors of the most favoured nation, whichever is more favourable to the investors of the other Contracting Party.

2. Without prejudice to paragraph 1 of this Article, investors of one Contracting Party who, in any of the situations referred to in that paragraph, suffer losses in the territory of the other Contracting Party resulting from:

a) requisitioning of its investment or a part thereof by the latter's armed forces or authorities, or

b) destruction of its investment or a part thereof by the latter's armed forces or authorities, which was not caused in combat action or was not required by the necessity of the situation,

shall be accorded by the latter Contracting Party restitution or compensation which in either case shall be prompt, adequate and effective and, with respect to any resulting compensation, shall be fully realisable, shall be paid without delay and shall include interest at a commercial rate established on a market basis for the currency of payment from the date of requisitioning or destruction until the date of actual payment.

3. Investors whose investments suffer losses in accordance with paragraph 2 of this Article, shall have the right to prompt review by a juridical or other competent authority of that Contracting Party of its case and of valuation of its investments in accordance with the principles set out in paragraph 2 of this Article.

Article 7

Transfers

1. Each Contracting Party shall ensure to investors of the other Contracting Party the free transfer, into and out of its territory, of their investments. Transfer payments related to investments shall include in particular, though not exclusively:

a) the principal and additional amounts to maintain, develop or increase the investment;

- b) avkastning,
- c) inkomster på grund av en total eller partiell försäljning eller överlåtelse av en investering, inbegripet inkomster på grund av försäljning av aktier,
- d) belopp för betalning av omkostnader till följd av investeringens verksamhet, såsom återbetalning av lån, royaltyer, förvaltningsersättningar, licensavgifter och andra motsvarande kostnader,
- e) ersättningar betalda enligt artiklarna 5 och 6 i denna överenskommelse,
- f) betalningar till följd av biläggandet av tvister,
- g) löner och andra arvoden till personal som i samband med en investering anställts från utlandet.

2. Vardera avtalsslutande parten skall också säkerställa att överföringar enligt stycke 1 i denna överenskommelse verkställs utan begränsningar och utan dröjsmål i en fritt konvertibel valuta enligt den marknadskurs som dagen då överföringen görs gäller för den valuta som skall överföras.

3. I avsaknad av en valutamarknad skall den växelkurs användas som senast har tillämpats för konvertering av valutorna till särskilda dragningsrätter.

Artikel 8

Substitution

Om en avtalsslutande part eller ett organ som den utsett erlägger en betalning på grundval av ett ersättningsansvar som ansluter sig till en investering på den andra avtalsslutande partens territorium eller ett sådant avtal om garanti eller försäkring som har ingåtts för händelse av annat än kommersiella risker, skall den sistnämnda parten godkänna att investerarens rättigheter och anspråk övergår till den förstnämnda avtalsslutande parten eller ett organ som den utsett så att den förstnämnda avtalsslutande parten eller ett organ som den har utsett har rätt att utöva rättigheterna och genomföra anspråken enligt principen om substitution i samma utsträckning som den ursprungliga investeraren.

- b) returns;
- c) proceeds obtained from the total or partial sale or disposal of an investment, including the sale of shares;

d) the amounts required for payment of expenses which arise from the operation of the investment, such as loans repayments, payments of royalties, management fees, licence fees or other similar expenses;

e) compensation payable pursuant to Articles 5 and 6;

f) payments arising out of the settlement of a dispute;

g) earnings and other remuneration of personnel engaged from abroad working in connection with an investment.

2. Each Contracting Party shall further ensure, that transfers referred to in paragraph 1 of this Article shall be made without any restriction or delay in a freely convertible currency and at the prevailing market rate of exchange applicable on the date of transfer to the currency to be transferred.

3. In the absence of a market for foreign exchange, the rate to be used shall be the most recent exchange rate for the conversions of currencies into Special Drawing Rights.

Article 8

Subrogation

If a Contracting Party or its designated agency makes a payment under an indemnity, guarantee or contract of insurance against non-commercial risks given in respect of an investment of an investor in the territory of the other Contracting Party, the latter Contracting Party shall recognise the assignment of any right or claim of such investor to the former Contracting Party or its designated agency and the right of the former Contracting Party or its designated agency to exercise by virtue of subrogation any such right and claim to the same extent as its predecessor in title.

Artikel 9

Lösning av tvister mellan en investerare och en avtalsslutande part

1. Tvister som uppkommer mellan en avtalsslutande part och en investerare från den andra avtalsslutande parten och som kan förmedlas i fråga om en investering på den förstnämnda avtalsslutande partens territorium skall avgöras på förlikningsväg genom förhandlingar.

2. Om tvisten inte kan avgöras enligt stycke 1 i denna artikel inom tre månader från den dag då någondera parten har begärt avgörande på förlikningsväg, kan investeraren hänskjuta tvisten

a) till en behörig domstol eller förvaltningsdomstol hos den avtalsslutande part på vars territorium investeringen har gjorts, eller

b) till en ad hoc-skiljedomstol som upprättas i enlighet med bestämmelserna om skiljeförfarande, antagna av Förenta Nationernas kommission för internationell handelsrätt (UNCITRAL), om inte parterna i tvisten kommer överens om något annat, eller

c) till en förlikningsnämnd eller skiljedomstol vid Internationella centralorganet för biläggande av investeringstvister (nedan "centralorganet"), som upprättats genom konventionen om biläggande av investeringstvister mellan stat och medborgare i en annan stat, vilken öppnades för undertecknande i Washington den 18 mars 1965 (nedan "konventionen").

3. En investerare som har hänskjutit en tvist i enlighet med stycke 2 punkt a i denna artikel kan dock ytterligare hänskjuta den till en sådan skiljedomstol som anges i stycke 2 punkt b eller c i denna artikel, om investeraren, innan en nationell domstol har avgett dom i målet, uppger sig avstå från att fallet behandlas vid en nationell rättegång och drar bort fallet.

4. Ingendera avtalsslutande parten strävar efter att på diplomatisk väg reda ut en tvist som har hänskjutits till centralorganet, utom ifall

Article 9

Settlement of Disputes between an Investor and a Contracting Party

1. Any dispute which may arise between one Contracting Party and an investor of the other Contracting Party in connection with an investment on the territory of that other Contracting Party shall be settled amicably through consultations and negotiations.

2. If a dispute can not be settled in accordance with paragraph 1 of this Article within a period of a three months from the date on which either party to the dispute requested amicable settlement, the investor concerned may submit the dispute either to:

a) the competent court or administrative tribunal of the Contracting Party in the territory of which the investment has been made; or

b) to an ad hoc arbitration tribunal, which unless otherwise agreed upon by the parties to the dispute, is to be established under the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL); or

c) The International Centre for Settlement of Investment Disputes (hereinafter referred to as "the Centre") through a conciliation commission or arbitral tribunal constituted under the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States opened for signature in Washington on 18 March 1965 (hereinafter referred to as "the Convention").

3. An investor who has submitted the dispute in accordance with paragraph 2 a) of this Article may nevertheless have recourse to one of the arbitral tribunals mentioned in paragraph 2 b) and c) of this Article if, before judgement has been delivered on the subject matter by a national court, the investor declares not to pursue the case any longer through national proceedings and withdraws the case.

4. Neither Contracting Party shall pursue through the diplomatic channels any dispute referred to the Centre unless:

a) centralorganets generalsekreterare eller en förlikningsnämnd eller skiljedomstol som har inrättats i enlighet med bestämmelserna i konventionen beslutar att tvisten inte faller inom centralorganets behörighet, eller
 b) den ena avtalsslutande parten inte åtföljer den dom som skiljedomstolen har avgett.

5. Skiljedomen baserar sig på

- bestämmelserna i denna överenskommelse,
- den nationella lagstiftningen hos den avtalsslutande part på vars territorium investeringen har gjorts, inbegripet det regelverk som hänför sig till den internationella civilrätten,
- reglerna för internationell rätt och allmänt godtagna principer.

6. Skiljedomen skall vara slutgiltig och bindande för båda parterna i tvisten, och den skall verkställas enligt nationell lagstiftning i den avtalsslutande part som berörs.

7. En avtalsslutande part kan inte under skiljeförfarandet eller verkställandet åberopa som försvar, protest, gentalan, kvittningsrätt eller annan grund att den investerar som är den andra parten i tvisten på grundval av ett avtal om en garanti eller en försäkring som ingåtts för händelse av annat än en kommersiell risk har fått en gottgörelse eller ersättning som helt eller delvis täcker dennes förluster.

Artikel 10

Förhandlingar

På begäran av någondera avtalsslutande parten inleder den andra avtalsslutande parten utan ogrundat dröjsmål förhandlingar om tolkningen och tillämpningen av denna överenskommelse. Sådana förhandlingar förs mellan de avtalsslutande parternas behöriga myndigheter på en sådan plats och vid en sådan tidpunkt som parterna har kommit överens om på behörigt sätt.

a) the Secretary-General of the Centre, or a conciliation commission or an arbitral tribunal constituted under the Convention, decides that the dispute is not within the jurisdiction of the Centre; or

b) the other Contracting Party should fail to abide by or to comply with any award rendered by an arbitral tribunal.

5. The arbitration award shall be based on:

- the provisions of this Agreement;
- the laws of the Contracting Party in whose territory the investment has been made including the rules relative to conflicts of law; and
- the rules and universally accepted principles of international law.

6. The arbitration award shall be final and binding on both parties to the dispute and shall be executed according to the law of the Contracting Party concerned.

7. During the arbitral or execution proceedings Contracting Party shall not assert as a defence, objection, counterclaim, right of set-off or for any other reason, that indemnification or other compensation for all or part of the alleged damages has been received or will be received by investor who is contending party, pursuant to an insurance or guarantee contract against non-commercial risks.

Article 10

Consultations

Upon the request by either Contracting Party, the other Contracting Party shall, without undue delay, begin consultations concerning interpretation and application of this Agreement. Such consultations shall be held between the competent authorities of the Contracting Parties at a place and at a time agreed upon through appropriate channels.

Artikel 11

Lösning av tvister mellan de avtalsslutande parterna

1. Tvister mellan de avtalsslutande parterna om tolkningen och tillämpningen av denna överenskommelse skall om möjligt lösas genom förhandlingar på diplomatisk väg.

2. Om en tvist mellan de avtalsslutande parterna inte kan lösas i enlighet med stycke 1 i denna artikel inom sex månader från den dag då begäran om lösning av tvisten har framförts, skall den på begäran av någondera avtalsslutande parten hänskjutas till en skiljedomstol med tre medlemmar.

3. Skiljedomstolen upprättas enligt följande för varje enskilt fall. Inom två månader från det att begäran om skiljeförfarande har mottagits skall vardera avtalsslutande parten utse en medlem till skiljedomstolen. Dessa två medlemmar väljer en medborgare i ett tredje land som efter godkännande av vardera avtalsslutande parten utses till ordförande för skiljedomstolen. Ordföranden utses inom två månader från den dag då de två andra medlemmarna har utsetts.

4. Om de utnämningar som behövs inte har skett inom de tidsfrister som nämns i stycke 3 i denna artikel, kan vilken som helst av de avtalsslutande parterna be presidenten i Internationella domstolen att verkställa de behövliga utnämningarna. Om presidenten i Internationella domstolen är medborgare i någondera avtalsslutande parten eller annars förhindrad att fullgöra uppgiften, skall vice presidenten i Internationella domstolen ombes att verkställa de behövliga utnämningarna. Om vice presidenten är medborgare i någondera avtalsslutande parten eller om också han är förhindrad att fullgöra uppgiften, skall den till tjänsteåren äldsta medlemmen i Internationella domstolen som inte är medborgare i någondera avtalsslutande parten ombes att verkställa de behövliga utnämningarna.

5. Skiljedomstolen fastställer sina egna procedurregler.

6. Skiljedomstolen skall fatta sitt beslut med enkel röstmajoritet. Beslutet är slutgiltigt.

Article 11

Settlement of Disputes between Contracting Parties

1. Disputes between the Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Agreement should, if possible, be settled by consultations and negotiations through diplomatic channels.

2. If a dispute between the Contracting Parties cannot be settled in accordance with paragraph 1 of this Article within six months from the date of request for settlement, the dispute shall upon the request of either Contracting Party be submitted to an arbitral tribunal of three members.

3. Such arbitral tribunal shall be constituted for each individual case in the following way. Within two months from the date of receipt of the request for arbitration, each Contracting Party shall appoint one member of the tribunal. Those two members shall then select a national of a third State who on approval by the two Contracting Parties shall be appointed Chairman of the tribunal. The Chairman shall be appointed within two months from the date of appointment of the other two members.

4. If within the periods specified in paragraph 3 of this Article the necessary appointments have not been made, either Contracting Party may invite the President of the International Court of Justice to make any necessary appointments. If the President is a national of either Contracting Party or if he is otherwise prevented from discharging the said function, the Vice-President shall be invited to make the necessary appointments. If the Vice-President is a national of either Contracting Party or if he too is prevented from discharging the said function, the Member of the International Court of Justice next in seniority who is not a national of either Contracting Party shall be invited to make the necessary appointments.

5. The tribunal shall determine its own procedure.

6. The arbitral tribunal shall reach its decision by a majority of votes. Such decision

tigt och bindande för vardera avtalsslutande parten.

7. Vardera avtalsslutande parten skall bära kostnaderna för sin medlem av skiljedomstolen och sin representation i skiljeförfarandet. Kostnaderna för ordföranden och övriga kostnader skall bäras till lika delar av de avtalsslutande parterna. Skiljedomstolen kan dock i sitt beslut fastställa att den ena avtalsslutande partens andel av kostnaderna är större, och detta beslut är bindande för båda avtalsslutande parterna.

8. En tvist hänskjuts inte till en internationell skiljedomstol enligt bestämmelserna i denna artikel, om samma tvist tidigare har hänskjutits till en annan internationell skiljedomstol enligt bestämmelserna i artikel 9 och fortfarande behandlas av denna skiljedomstol. Detta hindrar inte på något sätt möjligheten att lösa tvisten enligt bestämmelserna i stycke 1 i denna artikel.

9. Omtvistade frågor som avses i stycke 1 i denna artikel avgörs enligt bestämmelserna i denna överenskommelse och allmänt erkända principer för internationell rätt.

Artikel 12

Tillstånd

1. Vardera avtalsslutande parten behandlar i överensstämmelse med sina lagar och bestämmelser gynnsamt ansökningar som hänför sig till investeringar och beviljar snabbt de tillstånd som behövs på dess territorium för investeringar som görs av investerare från den andra avtalsslutande parten.

2. Vardera avtalsslutande parten beviljar i överensstämmelse med sina lagar och bestämmelser tillfälliga inrese- och uppehållstillstånd och utfärdar behövliga handlingar som bekräftar tillstånden till sådana fysiska personer som har anställts från utlandet för att i samband med en investering som görs av en investerare från den andra avtalsslutande parten tjänstgöra som chefer, sakkunniga eller teknisk personal, och som är väsentliga för företaget, så länge som dessa personer uppfyller kraven i detta stycke,

shall be final and binding on both Contracting Parties.

7. Each Contracting Party shall bear the costs of its own member of the tribunal and of its representation in the arbitral proceedings; the costs of the Chairman and the remaining costs shall be borne in equal parts by the Contracting Parties. The tribunal may, however, in its decision direct that a higher proportion of costs shall be borne by one of the two Contracting Parties, and this decision shall be binding on both Contracting Parties.

8. A dispute shall not be submitted to an international arbitral tribunal under the provisions of this Article, if the same dispute has been brought before another international arbitration court or tribunal under the provisions of Article 9 and is still pending before the court or tribunal. This will not impair the possibility of dispute settlement in accordance with paragraph 1 of this Article.

9. Issues subject to dispute referred to in paragraph 1 of this Article shall be decided in accordance with the provisions of this Agreement and the generally recognised principles of international law.

Article 12

Permits

1. Each Contracting Party shall, subject to its laws and regulations, treat favourably the applications relating to investments and grant expeditiously the necessary permits required in its territory in connection with investments by investors of the other Contracting Party.

2. Each Contracting Party shall, subject to its laws and regulations, grant temporary entry and stay and provide any necessary confirming documentation to natural persons who are employed from abroad as executives, managers, specialists or technical personnel in connection with an investment by an investor of the other Contracting Party, and who are essential to the enterprise as long as these persons continue to meet the requirements of this paragraph, as well as grant temporary entry and stay to

samt beviljar sådana anställdas familjemedlemmar (make och minderåriga barn) tillfälligt inrese- och uppehållstillstånd för samma tid som de anställda i fråga.

members of their families (spouse and minor children) for the same period as the persons employed.

Artikel 13

Article 13

Tillämpning av andra bestämmelser

Application of other Rules

1. Om någondera avtalsslutande partens lagstiftning eller sådana förpliktelser under internationell rätt, som är i kraft eller som senare ingås mellan de avtalsslutande parterna utöver denna överenskommelse, innehåller generella eller specifika bestämmelser enligt vilka investeringar som gjorts av den andra avtalsslutande partens investerare kan medges en behandling som är förmånligare än den behandling om vilken föreskrivs i denna överenskommelse, skall sådana bestämmelser, såtillvida som de är förmånligare för investeraren, gälla före denna överenskommelse så länge de är i kraft.

1. If the provisions of law of either Contracting Party or obligations under international law existing at present or established hereafter between the Contracting Parties in addition to the present Agreement contain rules, whether general or specific, entitling investments by investors of the other Contracting Party to a treatment more favourable than is provided for by the present Agreement, such rules shall to the extent that they are more favourable to the investor, prevail over the present Agreement as long as they last.

2. Vardera avtalsslutande parten skall iaktta de andra förpliktelser som den eventuellt har i fråga om en enskild investering som gjorts av en investerare från den andra avtalsslutande parten.

2. Each Contracting Party shall observe any other obligation it may have with regard to a specific investment of an investor of the other Contracting Party.

Artikel 14

Article 14

Tillämpning av denna överenskommelse

Application of the Agreement

Bestämmelserna i denna överenskommelse skall tillämpas på framtida investeringar som investerare från någondera avtalsslutande parten gör på den andra avtalsslutande partens territorium, samt på investeringar som existerar den dag då denna överenskommelse träder i kraft och som överensstämmer med den berörda avtalsslutande partens lagstiftning. Bestämmelserna i denna överenskommelse skall dock inte tillämpas på anspråk som har föranletts av tilldragelser som uppdragats före överenskommelsens ikraftträdande och inte heller på sådana anspråk som har avgjorts före överenskommelsens ikraftträdande.

The provisions of this Agreement shall apply to future investments made by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party, and also to the investments existing in accordance with the laws of the Contracting Party on the date this Agreement came into force. However, the provisions of this Agreement shall not apply to claims arising out of events which occurred, or to claims, which had been settled prior to its entry into force.

Artikel 15

Allmänna undantag

1. Ingen av bestämmelserna i denna överenskommelse skall anses hindra en avtalslutande part från att vidta sådana åtgärder som behövs för skyddande av dess vitala säkerhetsintressen under krig eller väpnad konflikt eller i något annat internationellt nödläge.

2. Ingen av bestämmelserna i denna överenskommelse skall anses hindra de avtalslutande parterna från att vidta sådana åtgärder som behövs för upprätthållande av den allmänna ordningen, förutsatt dock att sådana åtgärder inte genomförs på ett sätt som skulle utgöra godtycklig eller ogrundad diskriminering från den avtalslutande partens sida.

3. Bestämmelserna i denna artikel gäller inte artiklarna 5 och 6 i denna överenskommelse.

4. Bestämmelserna i denna artikel tillämpas i enlighet med WTO-reglerna om behandling av mest gynnad nation och nationell behandling.

Artikel 16

Öppenhetsprincipen

1. Vardera avtalslutande parten skall utan dröjsmål publicera eller annars offentligen tillhandahålla sina allmänt tillämpliga lagar, bestämmelser, procedurer och förvaltningsbeslut och domstolsbeslut samt internationella överenskommelser som kan inverka på sådana investeringar som den avtalslutande partens investerare gjort på den andra avtalslutande partens territorium.

2. Ingenting i denna överenskommelse förpliktar en avtalslutande part att lämna ut uppgifter som är konfidentiella eller hänföra sig till ägande eller att ge tillträde till sådana uppgifter, inklusive uppgifter om enskilda investerare eller investeringar, vilkas röjande skulle strida mot den avtalslutande partens lagstiftning om handlingars offentlighet eller skada enskilda investerares legitima kommersiella intressen.

Article 15

General exceptions

1. Nothing in this Agreement shall be construed as preventing a Contracting Party from taking any action necessary for the protection of its essential security interests in time of war or armed conflict, or other emergency in international relations.

2. Provided that such measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination by a Contracting Party, or a disguised investment restriction, nothing in this Agreement shall be construed as preventing the Contracting Parties from taking any measure necessary for the maintenance of public order.

3. The provisions of this Article shall not apply to Articles 5 and 6 of this Agreement.

4. The provisions of this Article shall be applied in accordance with the Most-Favoured-Nation and National Treatment Clauses of WTO rules.

Article 16

Transparency

1. Each Contracting Party shall promptly publish, or otherwise make publicly available, its laws, regulations, procedures and administrative rulings and judicial decisions of general application as well as international agreements which may affect the investments of investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party.

2. Nothing in this Agreement shall require a Contracting Party to furnish or allow access to any confidential or proprietary information, including information concerning particular investors or investments, the disclosure of which would be contrary to its laws protecting confidentiality or prejudice legitimate commercial interests of particular investors.

Artikel 17

Ikraftträdande, giltighetstid och uppsägning

1. De avtalsslutande parterna meddelar varandra skriftligen när de nationella rättsliga villkoren för ikraftträdandet har uppfyllts. Överenskommelsen träder i kraft trettio dagar efter den dag då det senare meddelandet har anlänt. Ratifikationsinstrumenten utväxlas så snart som möjligt.

2. Denna överenskommelse skall vara i kraft under en tid av tjugo (20) år efter dagen för ikraftträdandet, och därefter, om inte dess giltighet sägs upp enligt stycke 3 i denna artikel.

3. Vilken som helst av de avtalsslutande parterna kan säga upp denna överenskommelse genom en skriftlig underrättelse om det ett år i förväg, vid utgången av den ursprungliga giltighetstiden tjugo (20) år eller när som helst därefter.

4. I fråga om sådana investeringar som har gjorts eller anskaffats före den dag då denna överenskommelse upphör att gälla, gäller att bestämmelserna i de andra artiklarna i överenskommelsen skall förbli i kraft under de följande tjugo (20) åren från sistnämnda dag.

5. Denna överenskommelse kan ändras genom en skriftlig överenskommelse mellan de avtalsslutande parterna. Ändringarnas ikraftträdande förutsätter samma förfarande som denna överenskommelses ikraftträdande.

Article 17

Entry into Force, Duration and Termination

1. Each Contracting Party shall notify the other in writing of the completion of the internal legal formalities required in its territory for the entry into force of this Agreement. This Agreement shall enter into force thirty days after the date of the receipt of the last notification. Ratification documents shall be exchanged as soon as possible.

2. This Agreement shall remain in force for a period of twenty (20) years after the date of its entry into force and shall continue in force unless terminated in accordance with paragraph 3 of this Article.

3. Either Contracting Party may, by giving one year in advance written notice to the other Contracting Party, terminate this Agreement at the end of the initial twenty (20) year period or at any time thereafter.

4. With respect to investments made or acquired prior to the date of termination of this Agreement, the provisions of all other Articles of this Agreement shall continue to be effective for a further period of twenty (20) years from such date of termination.

5. This Agreement may be amended by written agreement between the Contracting Parties. Any amendment shall enter into force under the same procedure required for entering into force of the present Agreement.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat denna överenskommelse.

Upprättad i Helsingfors den 1 november 2000 i två originalexemplar på finska, bosniska/ kroatiska/ serbiska och engelska, vilka alla texter har samma giltighet. Om avvikelser förekommer mellan texterna skall den engelska texten gälla.

För Republiken Finlands regering

För Bosnien-Hercegovina

IN WITNESS WHEREOF the undersigned representatives, duly authorised thereto, have signed this Agreement.

DONE in duplicate at Helsinki this 1st day of November 2000 in Finnish, Bosnian/Croatian/Serbian and English languages, all texts being equally authentic. In case of divergence, the English text shall prevail.

FOR THE GOVERNMENT OF THE
REPUBLIC OF FINLAND

FOR BOSNIA AND HERZEGOVINA